Koskela Jussi 3.12.2024

Eduskunnalle tiedottaminen / ulkoasiainneuvosto kauppaministerikokoonpanossa 21.11.2024

Kauppaneuvottelut: Vpj. Dombrovskis antoi katsauksen neuvotteluihin. Komissio on jatkossakin aktiivinen avoimuusagendan edistämisessä. Käytiin intensiivinen keskustelu, jossa eri painotuksin yleisesti tuettiin kauppasopimusneuvottelujen edistämistä. Ainoastaan Mercosurin suhteen esitettiin odotetusti erilaisia näkemyksiä. Jäsenmaiden laaja enemmistö tuki neuvottelujen päättämistä Mercosurin kanssa viitaten myös haasteelliseen geopoliittiseen tilanteeseen, joka edellyttää EU:lta aktiivista kauppapolitiikkaa.

Yhdysvallat: Jäsenmaat tukivat yleisesti komission lähestymistapaa so. kokonaisvaltaista näkemystä suhteista Yhdysvaltojen kanssa ja korostivat transatlanttisten hyvien suhteiden ja yhteistyön erittäin suurta merkitystä EU:lle.

Muissa asioissa keskusteltiin Venäjään ja Valko-Venäjään sovellettavien tullien korottamisesta.

Ministerit keskustelivat työlounaalla Maailman kauppajärjestön (WTO) uudistamisesta.

1. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

Puolan valtiosihteeri toimi pj:n sijaisena Unkarin ulkoministerin saapumisen viivästyttyä.

2. A-kohtien luettelo, muut kuin lainsäädäntöasiat

Hyväksyttiin (15474/24).

3. EU:n kauppapolitiikan tulevaisuus, erityisesti käynnissä olevat kauppaneuvottelut

Pj. (Puola) viittasi taustapaperiin, joka perustuu aiemmin käytyihin keskusteluihin kauppapolitiikan tulevaisuudesta kauppapoliittisessa komiteassa, sekä komission laatimaan raporttiin kauppasopimusten toimeenpanosta, jossa on todettu EU:n kaupasta 45,8% perustuvan etuuskohtelun sisältäviin (preferential) sopimuksiin.

Komissio (vpj. Dombrovskis) antoi katsauksen kauppasopimusneuvotteluihin ja totesi osallistuvansa ulkoasiainneuvostoon viimeistä kertaa kauppakomissaarina. Komissio on jatkossakin aktiivinen avoimuusagendan edistämisessä ja komissaari Šefčovič on vastuussa neuvottelujen viemisestä eteenpäin jatkossa. EU:lla on tunnetusti maailman laajin kauppasopimusverkosto – valmisteilla on myös lisää uusia sopimuksia.

Dombrovskis totesi EU:n tavoittelevan myös muita kuin kauppasopimuksia koskien mm. digitaalista

kauppaa ja kestäviä investointeja (SIFA), sekä uusia CTIP-kumppanuuksia (Clean Trade and Investment Partnership), jotka perustuvat kokonaisvaltaiseen käsitykseen EU:n ja kauppakumppanien intresseistä. Šefčovič jatkaa tätä työtä. Myönteisiä tuloksia on jo saatu, kuten EU-Angola-SIFA-sopimus viime vuonna. Digitaalisen kaupan sopimus on juuri neuvoteltu Singaporen kanssa ja neuvottelut jatkuvat Korean kanssa tavoitteena saada ne päätökseen alkuvuoden aikana.

Kauppaneuvotteluagenda on siis aktiivinen ja lisää tuloksia nähdään mahdollisesti ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Keskustelu kauppapolitiikan tulevaisuudesta edellyttää myös poliittisen tason keskusteluja jäsenmaiden kanssa.

Keskustelussa Dombrovskisia kiitettiin yleisesti merkittävästä panoksestaan kauppakomissaarin tehtävässä. Keskustelussa eri painotuksin yleisesti tuettiin kauppasopimusneuvottelujen edistämistä. Ainoastaan Mercosurin suhteen esitettiin odotetusti erilaisia näkemyksiä.

Monissa puheenvuoroissa tuettiin Mercosur-neuvottelujen päättämistä ja yleensäkin haasteellisen geopoliittisen tilanteen edellyttämää diversifiointia ja aktiivista kauppapoliittista agendaa. Keskustelussa erimielisyydet tiivistyivät Mercosur-sopimukseen.

Suomi muistutti kaupan tukevan talouskasvua sekä tuottavuutta ja innovaatioita, joten EU:n tulisi olla vieläkin ketterämpi ja luovampi kauppa-agendan edistämisessä. Haasteellinen geopoliittinen tilanne edellyttää lisää – ei vähemmän – kumppanuuksia, jotka ovat välttämättömiä raaka-aineiden sekä tuonnin ja viennin diversifioinnin näkökulmasta; ne vahvistavat EU:n taloudellista turvallisuutta.

Suomi peräänkuulutti neuvottelujen päättämistä Mercosurin kanssa vuoden loppuun mennessä. Sopimus on nyt entistäkin tärkeämpi ja se tuo merkittäviä hyötyjä eurooppalaisille yrityksille. Lisäksi tulee edetä muissa sopimuksissa. Suomi tukee myös räätälöityjä kumppanuuksia mm. raaka-aineita ja digitaalista kauppaa koskien
sekä sääntely-yhteistyön vahvistamista keskeisten kumppanien, kuten Yhdysvaltojen ja Aasian maiden kauppaliittouma CPTPP:n kanssa.

Dombrovskis totesi Mercosurin olleen keskustelun polttopisteessä ja toisti uudelleen sopimuksen suuren geostrategisen ja taloudellisen merkityksen. EU:n tavoite on kunnianhimoinen sopimus. Pääneuvottelijoita on molemmilla puolilla ohjeistettu työskentelemään ratkaisujen löytämiseksi jäljellä oleviin kysymyksiin eli myös kestävyysinstrumentteihin ml. EU:n metsäkatoasetus ja Pariisin sopimus.

Dombrovskis pyysi jäsenmaita pitämään avoimen mielen ja varaavansa arvionsa sopimuksesta kunnes ne saavat komission ehdotuksen.

4. Kauppasuhteet Yhdysvaltojen kanssa

Pj. (Unkari) totesi uuden todellisuuden Yhdysvaltojen vaalien jälkeen ja Trumpin ”patrioottisen talous- ja kauppapoliittisen strategian”, jolla odotetaan olevan suuri vaikutus kauppasuhteisiin EU:n kanssa.

Komissio (vpj. Dombrovskis) luetteli saavutuksia presidentti Bidenin hallinnon aikana, joihin lukeutuvat usean kauppariidan jäädyttäminen ja uusien riitojen välttäminen sekä kauppa- ja teknologianeuvoston (TTC) perustaminen, joka on johtanut hyviin tuloksiin. Yhteistyötä tehtiin myös kriittisten raaka-aineiden, toimitusketjujen kriisinkestävyyden, vientivalvonnan, investointien seurannan sekä vihreää siirtymää ja työelämänoikeuksia edistävän agendan suhteen. Bidenin kaudella Yhdysvallat keskittyi kuitenkin erityisesti taloudelliseen turvallisuuteen ja Kiinaan.

Presidentti Trumpin ensimmäisellä kaudella Yhdysvallat käytti tariffeja politiikan välineenä ja tämän odotetaan vain voimistuvan toisella kaudella. Yhdysvallat on kuitenkin EU:n suurin kauppakumppani ja kumppani myös muilla sektoreilla, joten yhteistyöhön tulee suhtautua myönteisesti.

Jäsenmaat tukivat yleisesti komission lähestymistapaa so. kokonaisvaltaista näkemystä suhteista Yhdysvaltojen kanssa ja korostivat transatlanttisten hyvien suhteiden ja yhteistyön erittäin suurta merkitystä EU:lle.

Suomi korosti Dombrovskisin lailla EU-Yhdysvallat-suhteiden kokonaisvaltaista luonnetta; kauppa ja turvallisuus liittyvät yhä läheisemmin toisiinsa eikä tilanne ole muuttumassa, koska geopoliittiset jännitteet todennäköisesti säilyvät. Uuden hallinnon kanssa on keskityttävä positiivisen agendan luomiseen. EU:n on tehtävä kaikkensa, jotta yhteisiä intressejä löydetään; nämä koskevat mm. teknologiaa, teknisiä standardeja, vientivalvontaa sekä kriittisiä mineraaleja ja toimitusketjuja. Kauppajännitteitä on odotettavissa ja EU:n tulisi olla valmis käyttämään eri välineitä ml. vastatoimia ketterällä ja innovatiivisella tavalla kuitenkaan eskaloimatta kauppasuhteita. Kauppasota on viimeinen asia, jota kaivataan.

Dombrovskis katsoi, että kaikki ovat samaa mieltä suhteiden strategisesta merkityksestä ja niiden vaalimisesta.

5. Muut asiat

Muissa asioissa keskusteltiin Venäjään ja Valko-Venäjään sovellettavien tullien korottamisesta.

Komissio (vpj. Dombrovskis) muistutti samana päivänä kuluneen tuhat päivää Venäjän aggression alkamisesta Ukrainaa kohtaan. EU on tehnyt paljon auttaakseen Ukrainaa ja potentiaalia on tehdä enemmänkin; yhtäkään kiveä ei saa jäädä kääntämättä.

Puola antoi lyhyen katsauksen prioriteetteihinsa tulevan pj-maan roolissa.

***

Ministerit keskustelivat työlounaalla Maailman kauppajärjestön (WTO) uudistamisesta.

Suomen edustajat
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri ja virkahenkilövaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite